U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **OSMPB, občanské sdružení,** se sídlem Duchcovská 404/75, Teplice, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Hradci Králové,** se sídlem Horova 17, Hradec Králové, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2012, č. j. 321/12-0300-607013, o kasační stížnosti žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 5. 2012 č. j. 31 Af 7/2012 – 13,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením ze dne 16. 5. 2012 přiznal Krajský soud v Hradci Králové žalobci osvobození od soudního poplatku za podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 1. 2012, vydaného ve věci práva na svobodný přístup k informacím. Toto usnesení bylo doručeno žalobci dne 31. 5. 2012 a žalovanému dne 25. 5. 2012.

Proti tomuto usnesení podal žalovaný dne 7. 6. 2012 kasační stížnost, v níž především namítal, že osvobození od soudního poplatku bylo žalobci přiznáno v rozporu se stabilní judikaturou Nejvyššího správního soudu k této otázce, konkrétně s usnesením rozšířeného senátu ze dne 27. 10. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74 publikovaného pod č. 2099/2010 Sb. NSS a s následujícími rozhodnutími Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 19. 10. 2011, č. j. 5 As 90/2011 – 37 a ze dne 15. 8. 2011, č. j. 5 As 54/2011 – 22. Sama skutečnost, že právnická osoba nemá na účtu finanční hotovost, totiž ještě důvodem pro osvobození od soudních poplatků není, je třeba rovněž posoudit, zda vědomě neuspořádala svoji činnost tak, aby dlouhodobě setrvávala bez dostatečných finančních prostředků, ačkoliv jejich vynakládání v souvislosti s vykonávanou činností je obvyklé a nezbytné. Projednávaná věc je jedním z mnoha sporů, které žalobce vede, ve všech případech žádá o osvobození od soudních poplatků, nevyvíjí přitom žádnou činnost, aby si potřebné prostředky opatřil, přesto je mu v tomto i v jiných případech osvobození soudem přiznáváno. Soud se dle názoru žalovaného před vydáním usnesení ani nezabýval

oprávněním toho, kdo o osvobození od soudních poplatků požádal, za žalobce jednat. Žalovaný proto navrhl, aby bylo napadené usnesení krajského soudu zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Po posouzení věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v daném případě nelze kasační stížnost meritorně projednat. K tomu uvádí následující: Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, upravuje poplatkovou povinnost účastníků, která jim vzniká v souvislosti s řízením před soudy České republiky, případně s úkony v něm prováděnými. Ve správním soudnictví je poplatníkem poplatku za řízení ten, kdo podal žalobu nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. pak může soud na žádost účastníka, který tvrdí (a musí také doložit), že nemá dostatečné prostředky, rozhodnout o jeho osvobození od povinnosti soudní poplatek zaplatit. Toto rozhodnutí je svojí povahou rozhodnutím, kterým soud v probíhajícím řízení upravuje výhradně práva a povinnosti žalobce (navrhovatele) vyplývající pro něho ze zákona o soudních poplatcích. Jen tomuto účastníkovi by proto mělo být rozhodnutí soudu také doručováno.

Jiným účastníkům řízení se takovýmto rozhodnutím žádná práva nezakládají, nemění ani neruší, rovněž se jim neukládají žádné povinnosti. Na žalovaný správní orgán toto rozhodnutí nedopadá ani z hlediska ustanovení § 2 odst. 3 citovaného zákona, neboť sám je od placení soudních poplatků osvobozen. Uvedeným rozhodnutím nejsou nikterak upravována, natož krácena ani jeho procesní práva v řízení a samotné rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků (ať již kladné nebo záporné) žádný konkrétní výsledek řízení nepředznamenává, neboť ani případné zamítnutí žádosti nemá samo o sobě za následek zastavení soudního řízení. Podal-li tedy žalovaný kasační stížnost proti rozhodnutí soudu, kterým byla upravena výhradně jen práva jiného účastníka řízení a kdy navíc je povahou věci zcela vyloučeno, aby byla jakkoliv dotčena jeho práva vlastní, ať již hmotná nebo procesní, je nutno takovýto návrh hodnotit jako návrh podaný osobou zjevně k tomu neoprávněnou.

Na tomto hodnocení nemění nic ani skutečnost, že krajský soud své rozhodnutí, jímž žalobce osvobodil od soudních poplatků, doručil i žalovanému a poučil ho o možnosti podat kasační stížnost. Již ve svém usnesení ze dne 25. 11. 2004 č. j. 3 Ads 37/2004 – 36 Nejvyšší správní soud deklaroval, že nesprávné poučení účastníka o možnosti podat kasační stížnost její přípustnost nezakládá.

Stejně tak nezakládá přípustnost kasační stížnosti ani to, že v případě jejího meritorního projednání by námitkám uplatněným stěžovatelem nebylo možno upřít určité opodstatnění. Z obsahu napadeného usnesení krajského soudu i ze soudního spisu je zřejmé, že se krajský soud při posuzování podmínek pro osvobození od soudního poplatku omezil vskutku jen na zjištění údaje z bankovního účtu žalobce a neučinil žádná další zjištění ani úvahy tak, jak stanovil Nejvyšší správní soud ve stěžovatelem zmiňovaném usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 10. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, jež bylo publikováno ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu již v roce 2010 a mělo by být tedy krajskému soudu známo. K tomu Nejvyšší správní soud dále připomíná, že uvedený judikát se vztahoval ke znění ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. před novelou provedenou zákonem č. 303/2011 Sb., které bylo ve stanovení podmínek pro osvobození od soudního poplatku mírnější než znění současné. Jestliže novelou zákona došlo ke

zpřísnění podmínek pro osvobození od soudního poplatku, stává se nutnost jeho dodržování ještě naléhavější.

Pokud současné znění ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. s účinností od 1. 1. 2012 uvádí, že „*přiznat účastníkovi osvobození od soudního poplatku zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody a toto rozhodnutí musí být odůvodněno*“, pak je nutno uzavřít, že žádné zvlášť závažné důvody pro osvobození žalobce od soudních poplatků ze spisu nevyplývají a v napadeném usnesení krajského soudu také nejsou ve smyslu výše citovaného ustanovení žádné uvedeny. Za výše popsané procesní situace ovšem nemůže Nejvyšší správní soud uvedené rozhodnutí krajského soudu ve věci soudních poplatků jakkoliv sám korigovat.

Kasační stížnost byla podána osobou zjevně k tomu neoprávněnou, Nejvyšší správní soud ji proto podle § 46 odst. 1 písmeno c) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl. V takovémto případě nemá podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 13. září 2012

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda

senátu